

отъ постановленията на настоящия уставъ.

Чл. 22.²³⁾ Следнитѣ принципи се прилагатъ спрямо колонии и територии, които вследствие на войната сж престанали да бждатъ подъ суверенитета на държавитѣ, които сж ги управлявали преди това и които сж населени съ народи, неспособни още да се самоуправляватъ при особено мжчнитѣ условия на съвременния свѣтъ. Благосъстоянието

aucune des dispositions du présent Pacte.

Art. 22. Les principes suivants s'appliquent aux colonies et territoires qui, à la suite de la guerre, ont cessé d'être sous la souveraineté des Etats qui les gouvernaient précédemment et qui sont habités par des peuples non encore capables de se diriger eux-mêmes dans les conditions particulièrement difficiles du monde moderne. Le bien-être et le développe-

че самата тя страда отъ много неясности при едно догматично разглеждане тѣ могатъ да доведатъ до едно безисходно положение.

Какви голѣми пречки могатъ да произлѣзатъ отъ доктрината на Монрое може да се види отъ факта, че една отъ причинитѣ, по които Съединенитѣ Щати отхвърлиха Версайския договоръ за миръ и Устава на Обществото бѣ и тя. Съединенитѣ Щати се опасяватъ, че съ признаването на Обществото на Народитѣ тая доктрина ще бжде нарушена, тъй като последното ще се намесва въ американскитѣ работи.¹⁾

²³⁾ 1. Мандати. А. - Произходъ. Произходътъ на мандатитѣ на Обществото на Народитѣ съдържа главно два момента: единиятъ се състои въ отстъпването на колониитѣ и областитѣ отъ страна на Германия и Турция на победителитѣ, другиятъ — въ подвеждането на тия колонии и области подъ управлението на Обществото. Първиятъ моментъ е уреденъ отъ Версайския, Севърския и Лозанския договори за миръ, вториятъ — въ Устава на Обществото.

Първиятъ отъ горнитѣ моменти се породил по силата на победата, вториятъ — поради вмешателството на Уйлсонъ. За да могатъ силитѣ победителки да запазятъ разпредѣлението на турскитѣ области и германскитѣ колонии помежду си, тѣ трѣбваше да избератъ една форма на компромисъ между своите тежнениа и радикалнитѣ възгледи на Уйлсонъ по отношение принципа на националното самоопредѣление и забраната на анексиитѣ.

Така, мандатитѣ станаха единъ отъ най-характернитѣ белези за тежненията, които господствуваха презъ време на сключването на мирнитѣ договори.²⁾

Б. - Сжщностъ. Сжщността на мандатитѣ, може да се изрази съ нѣколко думи така: *национална отговорностъ подъ интернационаленъ контролъ*. Обществото на Народитѣ е натоварено да управлява неспособнитѣ „още да се самоуправляватъ“ народи чрезъ свои пълномощници (*мандатйори*) изъ средата на „напредналитѣ народи“. Съ други думи, мандатитѣ не сж нищо друго освенъ „особенъ родъ протекторатъ“. Пълномощието (мандатътъ) възъ основа на чл. 22 отъ Устава на Обществото на Народитѣ е повикано да служи като че ли за защита на интереситѣ на държавитѣ, намерващи се още въ процеса на своето образуване.³⁾

Единъ разборъ на организацията на мандатитѣ отъ гледна точка на международното право и отъ гледището на самия Уставъ би ни довелъ до много интересни заключения. Обикновениятъ протекторатъ почива на договоръ между покровителствуваната държава и държавата-попечитель безъ първата да губи напълно своя суверенитетъ. Когато протекторатътъ-мандатъ по силата на Устава на Обществото е въ сжщностъ резултатъ на два договора — договора за миръ и Устава на Обществото, но покровителствуваната държава не участвува нито въ единъ отъ тѣхъ. Отъ друга страна признанието, че има народи, които не сж подготвени да се самоуправляватъ, е отрицание на принципа за самоопредѣлението. Отъ трета —

¹⁾ Вж. Проф. П. Богаевски. Международно право 1923. София, стр. 85 и 152.

Циммерманъ. Очерки нового Международного право. 1923, Прага, стр. 227.

²⁾ Вж. повече въ Keynes — Икономическитѣ последици на Мира стр. 23—44. Keynes — Revision des Friedeintrages 1922. стр. 1.

³⁾ Вж. Проф. П. Богаевски. Международно право 1923. стр. 36—39.